RECEIVED

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК XLIX. Ч. 242. Джерзі Сіти, Н. Дж., понеділок, 20. жовтня 1941. No. 242. Jersey City, N. J., Monday, October 20, 1941. Vol. XLIX

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.
ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807
Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States of America.
FIVE CENTS elsewhere.

WASHINGTON D C

ПІДНЕСТИ ДУХА

Пишіть на патріотичні теми, загрівайте до праці, піднімайте духа! Так пише нам одна з наших громадянок. А певно пише тому, що дехто зачинає набирати такого переконання, що зайшли в Америці якісь зміни, що нам треба сидіти тихо і не виявляти тих почувань, що ми їх мали і маємо супроти України і українського народу, з якого походимо. Отже, коли де такі речі діються, то це є явище нездорове. Бо коли през. Рузвелт і американський уряд є зацікавлені нині цілою Европою, а навіть можна сказати світом, та заповідають, що дбатимуть про те, щоб в Европі й світі настав новий лад, то як можна нам не думати і не займатись Україною? Вонаж витерпіла найбільше з усіх країв! А український нарід відчув окупантське ярмо гірше від усіх інших народів, що терпіли від насильства і диктатур. Ось тому є нашим обовязком думати тут в Америці разом з пре- ти тут в Америці разом з президентом про долю всіх країв, але памятати при тому особливо за долю України, бо так може статись, що її готові знову забути, чи з якихсь причин поминути, як це було по минулій війні...

І ніяк не треба забувати за ті національні свята, які ми досі обходили. Ті свята піднімали нас усіх до висот, до жертв, до служби ідеалам! Чиж того всього не треба тепер? Чи того не потребує Америка? Чи це противне американським ідеалам чи американському патріотизмови, коли ми збираємось на такі свята, на яких стаємо в обороні правди, а проти насильств, окупацій, диктатур?

Українська справа є чиста і справедлива. Її видвигнули такі сили, що виходили з народніх мас і голосили такі правди, які визнає американський нарід. Український нарід ні на нікого не нападав, нікого не грабив, нічиєї землі не забирав і своєї волі нікому не накидував. Тільки на нього нападали, його грабили і йому накидали чужу волю і чужий лад.

Оте все треба тепер видвигати з тактом, розумом і повагою з нагоди наближаючихся Листопадових Свят, чи при інших нагодах. Треба підкресляти, що саме український нарід найдовше опирався насильству і диктатурам і найбільше поніс за цей спротив жертв. Ось тому він і тепер не стане сліпим і слухняним знаряддям нових окупантів, а далі змагатиме до повного визволення і своєї власної держави.

Як бачимо, нагадуємо це тут, в „жіночій сторінці". А робимо це в тому переконанню, що саме наша жінка буде тепер тою „відважною", що не допустить до упадку нашого духа, а доложить своїх старань, щоб життя в наших громадах не блідло наслідком теперішніх виімкових обставин. При тому памятаймо, що саме теперішня хвилина є тою огневою спробою, яка дає нам нагоду пізнати, де й в кого є соломяний вогень, а де сильна віра й ідея.

Американська Жінка і Краєва Оборона

Кажуть, що Америка переживає тепер одну з найважніших фаз свого історичного існування. Бо від самої Горожанської Війни 1861-1865 р., вона ані разу не була в такому скомплікованому міжнародному ускладненні як тепер. Тому саме думки не тільки державних мужів, але й суспільства, спрямовані тепер головно до цього, щоб задержати Злучені Держави Америки принаймні на дотеперішньому рівні політичного, культурного й економічного розвитку та не допустити до знищення здобутків свободи й незалежности, так дорого оплачених американським народом.

Очевидно, що в ті часи виімкового стану стає більш як колинебудь актуальним питання: Що може зробити американська жінка для оборони власного краю? Чи є вона готова на найбільші жертви на всіх ділянках життя; чи має вона кваліфікації на те, щоб заступити свого мужа при його варстаті праці, коли він відійде до фронтової лінії?

Треба ствердити, що американська жінка є вже свідома тих великих завдань, що її ждуть при обороні власного краю. Вона знає, що запілля (говм фронт) у великій частині спаде на її власне плече.

Якіж є ділянки праці, призначені в запіллі для американської жінки? Пані Сейді Дунвар, бувша предсідниця Центральної Федерації Жіночих Клюбів подала досить влучну дефініцію оцього завдання американської жінки в часі виімкового стану та евентуальної війни; жінка має доглядати цілого запілля, пильнувати мешкання, дбати про властиве та правильне відживлювання, відповідний убір населення, як також про умовини мешкання і т. п. „Брак відповідного мешкання, недокормлювання дітей та всього цивільного населення, брак теплого одіння й взуття та незнання, як цему зарадити — оце справдішні вороги, які діють поміж нашими рядами", каже пані Дунвар.

До програми праці жіночих організацій повинні входити такі курси: гигієна тіла, домашня чистота санітарні курси, підготовка до „першої помочі", дешеве (економічне) провадження хати й кухні, публична служба здоровля та все те, що може стати корисним і пожиточним для краєвої оборони. Ідучи на зустріч таким потребам американського жіноцтва, уряд та цілий ряд організацій, як також університети, школи Y.W.C.A. Американський Червоний Хрест та інші виховні інституції повели широку організацію таких курсів, щоб дати жіноцтву відповідну теоретичну та практичну підготовку.

Жінка мусить бути готовою і на це, що їй прийдеться заступити мужа чи брата при ріжних роботах. Знову сам американський уряд заохочує молодих дівчат брати курси летунства і вправлятися на добре вишколених летунок. Під цю пору є в Америці понад 200 добре вишколених летунок, які оперують літаками не гірше від чоловіків. Крім того тренуються 2,145 інших летунок. На цьому полі американська жінка вже має навіть певну славу та традицію. Летунську традицію американської жінки збагатила Амелія Аргарт, відома летунка, яка загинула перед кількома роками в одному леті через океан а відтак панна Жекеліна Кокран, що сама перевезла бомбовик через океан з Америки до Англії. Можна сподіватися, що дальша війна, та потреби тисячів вишколених летунок побільшить число тих відважних американських жінок.

До дальших занять, що входять, щоб держати американських жінки підчас цього виімкового стану, це поміч та допомога воякам. Дороті Томпсон, відома журналістка, пише, що жінки повинні допомагати урядови в тому, щоб держати американських вояків в доброму гуморі та веселому настрою. Військові центри американської армії часто положені подальше від більших міст, а тому вояки не мають змоги забавитись у хвилинах вільних від вправ та військового навчання. Для тої цілі повстала організація „Юнайтед Сервіс Організейшен" (Ю. С.О.) яка влаштовує воякам ріжні забави, приняття і т. п. та тим робом старається допомогти молодому хлопцеви провести веселіше вільний час. Якраз американська жінка бере дуже активну участь в цій праці, що її веде ЮСО.

По тоталітарних краях, як ось Німеччина, Совєтський Союз чи Італія, жінку виховували в дусі мілітаризму та повної відданости державі. Америка була і є демократичною державою, яка ніколи не підготовляла жінок у такому дусі. Тому мілітаризацію жінок уважалося за щось таке, що не відповідало духови поступу й нашої цивілізації. Та часи зміняються, а з ними приходять нові вимоги. Коли тисячі й міліони американців в одностроях армії сталять свої характери та заправляються для оборони своєї батьківщини, то американська жінка приготовляється до призначених для неї позицій в запіллі, не зважаючи на це, чи вона є англьо-саксонського, італійського, німецького, ірляндського, французького, українського, жидівського, польського чи якого іншого походження, вона є льояльною американкою, відданою своїй новій батьківщині. Бо 130,000,000 американців, що складаються з ріжних національностей, ріжних рас і релігій, творять одну; обєднану й динамічну американську націю, свідому своїх власних завдань та свого призначення. Повна свобода слова, релігії, преси та зібрання, свобода повного економічного, культурного, релігійного й політичного розвитку, — оце є ті прикмети, які відзначують американську націю від інших.

Маючи це на увазі американська жінка виконує з повною посвятою ці важні завдання, що стоять тепер перед нею. І далі буде їх виконувати, без огляду на це, чи це праця в ЮСО, в Американському Червоному Хресті, в запіллі чи в боєвій лінії, бо найвищим законом її діяння — це збереження дійсної й незалежної Батьківщини.

Стефанія Галичин.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918, by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,

Лиш Для Жінок

„Мій чоловік заробляє 40 долярів у тиждень і маємо троє малих дітей. З цих грошей я не можу позволити собі видати без потреби хочаб один цент і мушу виконувати сама усю хатну працю. Не нарікаю на неї, бо люблю родину і родинне життя, а працю дома находжу навіть лекшою і приємнішою для виконання, як ця, що її виконувала в фабриці, заки вийшла заміж. Але мені видається, що навіть діти терплять на цьому, що в мене все щось до роботи, я все спішуся та хвилююся цим, що не вспію зготовити усього на час, чи занедбаю це, що необхідне. Чи не думаєте, що воно виходилоб на користь мені самій та родині, колиб я не протягана мого робочого дня до пізної ночі й хоч раз у тиждень могла найти час для себе самої, і не почувала себе вичерпаною до краю та знеохоченою навіть для цього, щоб положивши вечером діти спати, зайти до „мувіс" чи покликати до себе сусідів на чай?"

Так писала якась жінка до редакції жіночого магазину, питаючись, чи можливо зорганізувати хатні обовязки так, щоб вони лишали жінці час для передишки між одноманітними та вичерпуючими щоденними заняттями.

Здається найліпша мама не найшлаб кращих рад дочки як ці, що їх на підставі студій та практики випрацьовують усякі „спеціялістки" по американських жіночих магазинах. Читаючи про них, доперва бачимо, як часто, і не здаючи собі з цього справи, виконуємо нездарно хатну працю, як через недостачу пляну та органїзації тратимо у хаті вдвоє стільки часу, як повинні.

Тому, що хатна праця складається зі соток ріжних дрібних рухів, які що днини виконуємо — вважаймо перш за все, щоб виминати цих, які не є потрібними. Держачи посудину, що її часто вживаємо, в неприступному місці, наражуємо себе на це, що десять разів у день будемо натягати руки та плечі, щоб її досягнути. Не приготовивши в одному місці та в один час — коли забираємося до варення — усіх харчів, що їх будемо потребувати, будемо кілька разів більше схилятися чи натягати, щоб їх вибрати зі сховків. Не поставивши зразу на стіл хліба, соли, цукру чи інших додатків до їди — будемо що хвиля зриватися від стола та за ними бігати у кухню.

Важною є теж звичка класти річи на місце для цього призначене. Коли зрахуємо разом кожну хвилину, що стратимо на їх шукання — хочби це було лиш непотрібне відсунення шуфляди, тому, що вживаємо раз одної, то другої на сховок для цеї річи — дістанемо разом кільканацять, а то й кількадесять страчених у день хвилин. Досить гачків та цьвяшків в околиці „синку", де можемо вішати усі щітки, стирочки до миття і т. п. заощадять нам біганини за ними по кухні. Американські кухні здебільша уладжені так, щоб жінка мала під рукою усе потрібне, а держачися засади порядку і доцільного розміщення вживаних предметів, без великого труду зуміємо примінити кожну кухонну обстановку до наших потреб.

Жінки, що скоро мучаться стоянням при праці, найдуть дуже вигідним мале а високе крісло, таке, як його вживають при „барах". Мож користуватися ним навіть при змиванню посудини чи пранню, а надається зручно переносити з місця на місце та скрити так, щоб не стояло на заваді.

Нарікаємо на багато перепон (найрадше перед чоловіками!), що не дають нам вести успішно хатньої господарки. Зважуємося навіть твердити, що ці всі хитрі винаходи, які мають зменшити нашу працю, все ще не осягають своєї цілі, бо скоріше зростають такі нові потреби, та вимоги людей, що додають заняття жіночим рукам. Ми, жінки українського роду, маємо дуже багато привязання для всяких старих способів, для цього всього, що вживається літами і ввійшло вже в нашу кров та звичку. Може тому, що кожна зміна вимагає будьякого духового зусилля, щоб примінити до неї себе та наші обставини, та несе за собою риск невдачі. Пощо пробувати щось незнане, що може ще й не вдатися, коли не вживала його наша мама, чи баба, а всеж жила та мала славу доброї господині!

Американки щораз більше починають дивитися на домашну працю так, як на працю у фабриці, чи офісі: має бути виконана так, щоб найбільше з неї вмістити у найкоротшому часі. Коли ми допровадимо себе до цього, що за годину зможемо зробити це, коло чого звикли були бігати пів дня — ми осягнули справну організацію праці і лишається нам більше часу для для себе самих.

Коли у хаті більша родина, а головне, кількоро малих дітей, треба мати жінці безупинно на тямці, що виконування праці після пляну, який згори придумала, облекчить її на половину. В старім краю жінки по містах звикли були виписувати собі спис страв на цілий тиждень і його придержуватись. Тутешня звичка прання в понеділки, а прятання у пятниці також принялася усюди, а й для решти заняття жінки — відповідно до обставин — стараються винайти постійну пору дня чи тижня, бо це впливає на правильність та порядок праці.

З дітьми у хаті може жінка защадити собі багато праці, приготовляючи їжу на кілька днів та часто вживаючи т. зв. "one meal dish" — страву, де ярина, мясо, бараболя чи каша варяться разом. Між нашими — типовою такою стравою є голубці, з американських ріжні "stew", "casserole" і т. п. Менче варення, менче посудини до миття, а користь така сама, як з кількох окремо варених страв.

Багато часу заощадимо вживаючи на діточі одяги, головно літом, матерій, яких не треба прасувати (а щораз більше входять вони у моду навіть для старших). Коли мешкаємо у близькому сусідстві з жінкою, що має діти, погодімся з нею, що раз, чи два у тиждень одна з нас доглядатиме усіх дітей, лишаючи другій спокій та свобідну голову. Переконаємося скоро, яка це вигода і що ради неї виплатиться жити в мирі навіть з найбільш нестерпимою жінкою.

З моїх власних помічувань видається мені, що найсправедливіше господарить жінка, яка любить лад та порядок у хаті, зодягнути чисто себе та своїх дітей, зїсти начас та добре, а ненавидить хатної роботи: тоді вона старається як лиш мож найскорше її позбутися, а добре зробити.

* * *

Як поділити гроші, що їх призначуємо на їжу? Одну пяту часть грошей призначім на молоко та сир, другу на ярину та овочі, третю на мясо, рибу або яйця, четверту на хліб та кашу, пяту на товщі, цукор й інші гросерійні видатки. Практично виглядає це так, що коли беремо на денний торг доляра—старай-мося видати біля 20 центів на кожну ґрупу. Це буде згідне з тим, що подає наука про відживлювання. К. О.

НА ПРОДАЖ ҐРОСЕРНЯ й БУЧЕРНЯ. Великий „стак". Тижневого торгу $500 і більше. Дуже добра околиця. Продається по причині слабого здоровля. Ціна умірковна. Голоситись до:
MICHAEL YAKIWCHUK,
881 Stratford Ave., Bridgeport, Conn.
Phone: 5-2708.

Мені вдалося видумати НОВУ МАШИНУ. Щоб почати її виріб і продаж, пошукую людей з капіталом, охочих зачати корпоративний бизнес. Зголошення, по українськи, зо залученою фотографією, слати на адресу: 239-42
GEORGE HRYCIW,
Y. M. C. A. Passaic, N. J.

МИРОН ЛИТВИН і СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
Main Office:
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch Office (Філія):
969 South Broad Street,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150.
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

Д-Р С. ЧЕРНОВ
● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крови для подружого свідоцтва.
● Гемороїди й желяки лікується без операції.
223 SECOND AVENUE., cor. 14th ST.
NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуги.
X & флюроскоп. — Екзамінація $2.00

ВЗОРИ КАНВА, НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ D. M. C. і СТЕМПІЛЬОВАНІ РІЧИ.
UKRAINIAN BAZZAR,
170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.),
BRONX, N. Y.
Tel.: MElrose 5-6577

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ й околицю
МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з прегарною металевою труною, двома автами, караваном, бальсамуванням, вживанням Похоронного Дому і т. д. $295.00
Все, чого треба, з вийнятком одіння й належитостей за церковну відправу й цвинтар.
S. KANAI KAIN
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646